

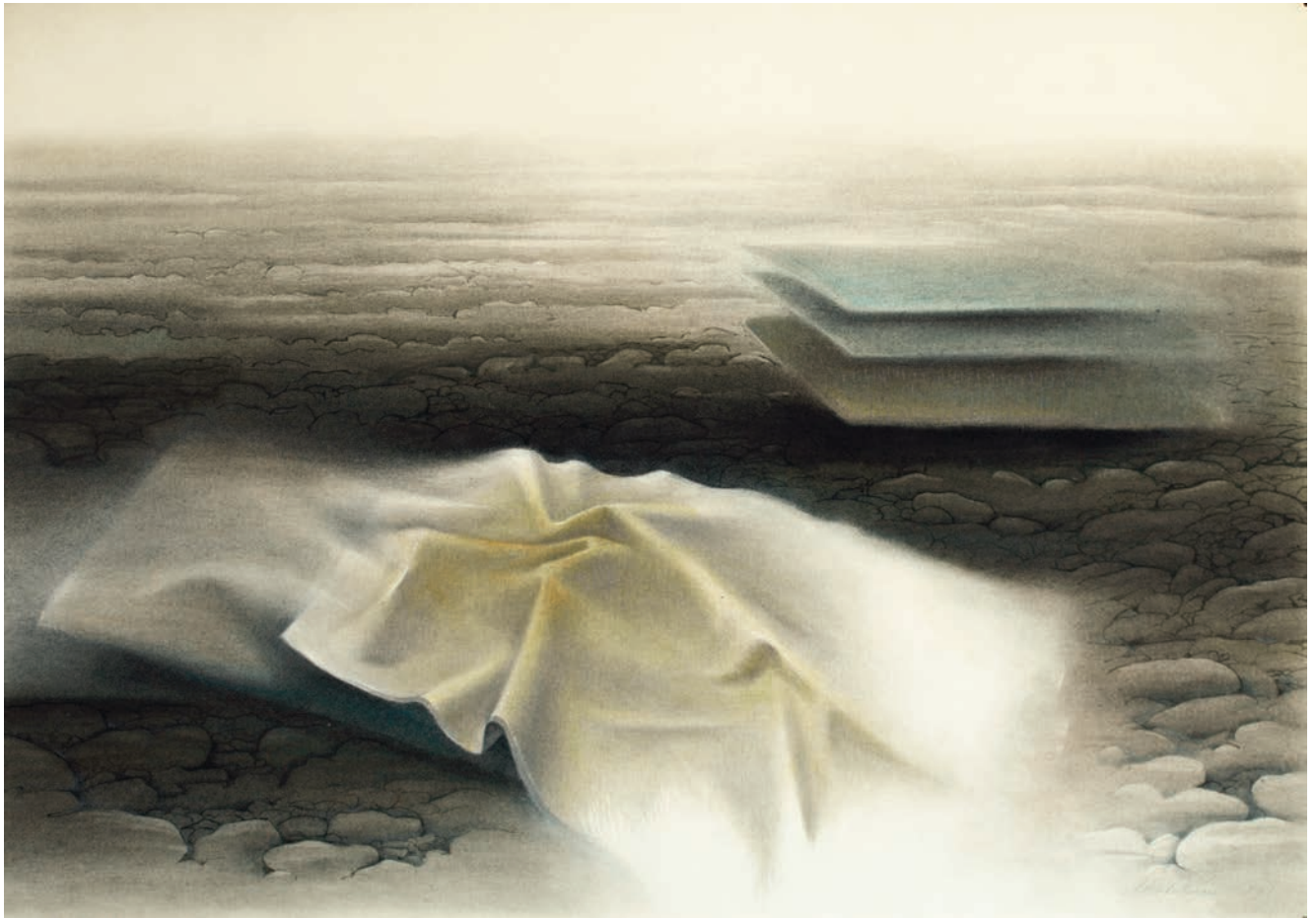
O POETĂ INHIBATĂ

(Lia Mirea)

Dacă te-ai lua după admiratorii ei, Lia Mirea (care, potrivit Enciclopediei *Cugetarea*, s-a născut la Focșani, în 1893, și a făcut studii muzicale la Dresda – probabil după ce a absolvit, după cum zic Valeriu Anghel și Alexandru Deșliu, Institutele „Maria Brâncoveanu” și „Notre-Dame de Sion”; a murit în 1956) nu scrie decât cărți-droguri. Ce-i drept, nu multe, dar toate reeditate măcar o dată; reeditările sunt bun prilej pentru Lia de a lipi de ele, promoțional, câte-un fluturaș cu ce s-a spus despre cărțile ei de către o populație foarte amestecată. *Variațiuni-le lirice*, apărute în 1934, au două ediții (prima, probabil, pe cont propriu, a doua la Tipografia „Modernă” din București), *Pasteluri-le* au chiar trei ediții (prima în 1936), *Dialogul inimilor* – „lucrare liberă originală”, după cum zice o notă de autor –, apărut în 1937 (nu-i sigur, căci unele „extrase” din zicerile despre ea sunt datate 1936), are și el reeditare, după cum, probabil, vor fi avut și *Strofe-le umoristice*. *Schițe de portret, epigrame, catrene, madrigaluri*, tipărite la Institutul de arte grafice „Cugetarea” în 1940. Cu siguranță soartă bună va fi avut și albumul de *Cîntece primăvăratice* din 1940, în care își valorifică înzestrarea muzicală. La o adică, poate admiratorii nu vor fi fost chiar mulți, dar măcar sunt foarte diverși, unii mai entuziasmați, alții doar politicoși. Studentul la teologie Ioan Popescu-Creangă, bunăoară, zice că a citit *Dialogul inimilor* „de trei ori, cu același interes și gust ca și prima dată;” în casa lui Octav Băncilă aceeași carte a trecut din mână-n mână – „la rînd am citit, toți din familie”, asigură pictorul. *Pasteluri-le* fac și mai mari ravagii de admirație. V.G. Toescu a făcut chiar dependență de ele: „nu mă satur, citindu-le și recitindu-le”, iar pentru Dragomir Petrescu, directorul revistei „Bugeacul”, „strofele (Liei, n.n.) sunt faguri, versurile dulci-miere.”. Sunt reproduse și avize mai prestigioase, cum e, de-o pildă, cel al lui Mihail Dragomirescu: „Doamna Lia Mirea are în adevăr talent”; ori cel al lui Constantin Fântăneru, exprimat în *Universul* (5 ian. 1937), care consideră *Dialogul...* „un catehism al tineretului” – iar pe autoare „o moralistă”. Dragoș Vrânceanu îi dă mai întîi, în particular, bune sfaturi („să preferați totdeauna temele de simțire, temelor de idei”), după care zice (în „Curentul” din 25 dec. 1936) că Lia „scrie simplu, sobru, îngrijit și exact, din punct de vedere sintactic.”. Chiar și un bilețel de amabilitate al lui Lovinescu e reprodus, cu felicitări „pentru progresul realizat în versuri.”. Dintre toți, doar Izabela Sadoveanu e însă

mai aplicată, socotind că „versurile doamnei Lia Mirea sunt mai mult atmosferă decît linie și precizie”, lirismul ei fiind „efuziune sentimentală”. Lia nu-i însă chiar atît de efuzivă (cel puțin față cu altele), iar pastelurile sunt de migală și amănunt, nu prea de atmosferă: „Azi plînge cerul palid, în picuri lungi de ploaie/ Și nucul din grădină, cu gesturi moi, se-ndoaie./ Pe zid, pletoasa viță se clatină în vînt,/ Iar frunzele-aurite cad triste pe pămînt” etc. (*Ploaie de toamnă*). Bineînțeles că meteorologia se interiorizează numaidecît: „În suflet plînge toamna, cu picuri lungi de ploaie”. Nu plînge însă nici prea grav și nici prea mult, căci Lia e mai degrabă o fire predispusă la zîmbiri și la umor, iar peisajele, oricît de sumbru s-ar porni, ajung repede la o notiță de umor, la un detaliu caricatural: „Ce tristă este firea, în noapte, fără stele!/ Ce sumbră este noaptea, în gîndurile mele!.../ Și trece. Timpul trece. Eu trec cu pas egal/ Și-n loc rămîne numai, agentul comunal” etc. (*Metamorfoză*) (virgulele sunt ale Liei și le folosește din belșug, ajungînd uneori, din pricina lor, la un fel de ermetism cauzat ortografic). În peisagistă Lia seamănă cu Otilia Cazimir, utilizînd și ea „umorul descriptiv” pe care Pompiliu Constantinescu îl socotea specific Otiliei și care produce, iremediabil, „o diminuare a lirismului”. Cu oarece anecdotă, dar cu mai puțin fantezism epic de detalii, sunt și peisajele Liei.

Nu-i lipsește umorul nici în „efuziunile” propriu-zise, controlate de o psihologie vivace, instabilă, prinsă pe momente: „Mi-e drag, nu mai rămîne îndoială,/ - Ce-a pus natura-n tine cu prisos,-/ Dar lîngă tine, mor de plectiseală” (*Regret etern*). „Te iubesc, dar nu pe tine”, cam asta cîntă și Lia, deși o prind adesea mîhniri rezolute: „În zădar umbră, cîmpii înflorate,/ Frumos pătate, de-atît colorit...!/ În zădar cîntec și ape curate!/ Căci pentru mine, sunt triste toate,/ Și-ntunecate de-un gînd mîhnit” etc. (*Durere*). Mîhnirile se adună încetul cu încetul și fac pustiu dezolant în sufletul Liei: „Dar astăzi nu mai cîntă-n mine/ Nici gînduri bune, nici visări,/ Și trec purtînd un gol în suflet/ Și-n minte, sarbede uitări” (*Tristețe*). Ba chiar pot duce la retorica „desperării”: „S-au adunat înfrîngerile mute/ Și bat în zidul inimii închise./ S-agită surd, în clocot de revoltă;/ Se îndirjesc, se zbat cu-nverșunare;/ Se-nvălmășesc/ Se năpustesc să sfărâme puterea,/ Ce neîncetat le ține-ntemnițate./ Dar vai!/ În fața nenorocului sălbatec,/ Zădarnică-i fatala zbuciumare!” etc. (*Desperare*). Nu-s însă desperări definitive, ci doar de moment acut. Cînd lucrurile

Spații înnobilate

se schimbă (și se schimbă), Lia plutește și levitează: „Cînd dragostea cîntă în inima mea,/ Mă leagănă gîndul ușor.../ Și-n valuri de vise, gîndirea s-afundă/ Și-n suflet coboară odihna profundă./ Ușor alintată, - ca floarea de vînt, -/ Stau dusă de vise, stau dusă de cînt...” etc. (*Melodie ritmică*). După cum e ziua, bună-rea, așa-s și stările Liei, extrem dialectice.

Spirit de joacă Lia are însă; „variațiunile ritmice” chiar asta sunt – și Lia se răsfață în diversitate de versificație; nu mai puțin și-n diversitatea de formule, cochetînd simbolist (cu parcuri, flașnetari, păsări și păsărele) sau parnasian: „Cu mîinile întinse, ca două aripioare,/ Ținîndu-și echilibrul, pe un micuț picior,/ O statueta fină, cu trupul zvelt, ușor,/ Realizează grații, de jună dansatoare” etc. (*Natură moartă*), dar mereu în preajma unui sămănătorism de inimă și natură.

Trebuie să fi avut umor (destule din *strofele umoristice* chiar pot sta de probă), căci se epigramează și pe sine: „Compui versuri, cu duiumul/ Ce te-ntreci așa, cu firea?/ Vrei să știe toată lumea,/ Că te cheamă Lia Mirea?”. Ba chiar va fi fost – de nu se laudă – o fire veselă, tonică, după cum rezultă din altă dedicație pe care și-o face: „Drept, că are gura mică,/ Dar gîndirea e glumeață:/ Tot ce iese din guriță,/ Te dispune la viață...!”. Opțiunea ei de artă nu e însă acoperită de propria producție: „Cauți lungimea și în

artă?/ Dar eu caut intensitate,/ Căci acolo-i apogeul,/ Chiar de nu-i sinceritate”. Nu te-ai aștepta de la Lia să nu mizeze pe „sinceritate” – și mai ales să admită că aceasta nu-i necesară „intensității”. Se vede că-i mai degrabă post-modernistă decît trăiristă.

Naivitatea patentă din poeme e și mai patentă în proza din *Dialogul inimilor*, cu toată scriitura lui amestecată (scrisori, poeme, epigrame, ghiveci și el cam post-modernist). E într-adevăr „lucrare liberă”, cu ambiții educative și monografice, tratînd „literar” ipostazele „iubirii” (de toate felurile). Dar cam în acest mod efuziv (și cu virgularism în exces): „Bindecuvîntat fie momentul, în care oglindindu-mă în ochii tăi, am simțit deodată, cea mai pură bucurie.”. Avea însă condei potrivit (deși cam timorat) pentru transcrierile de fioruri senzuale: „toate emanațiunile fizice mă îmbătau, mă fascinau, mă fereceau... Puternic și vibrant, căutai pe spinarea mea, toate punctele sensibile, cum caută arcușul artistului, pe vioară, cele mai subtile expresii muzicale. /.../ Apoi a fost un moment de fulgerător elan vital, în care simțind cum sîngele îți traversează corpul, cum seva tînără pulsează în tine, ființa mea a vibrat înfiorător de intens, înăbușind cele mai intensive gemete de plăcere”. Dacă ar fi scris azi nu le-ar mai fi înăbușit, ci ar fi început chiar cu ele. Vremurile au inhibat-o însă și pe Lia.